

**Către o lume literară mai blândă,
neasupritoare. Manifestul scriitoarelor
feministe de stânga**

2022

Cuprins

*Avem nevoie de o altfel de lume literară, una mai bună, nu ca aceasta,
o lume literară mai blândă, neasupritoare.*

5

În urma acordării premiului național „Mihai Eminescu” pentru debut în poezie pe anul 2021 și a deciziei organizatorilor de a șterge înregistrarea galei de decernare a premiului, (motivând că una dintre autoarele nominalizate a folosit „limbaj licențios” în timpul lecturii propriului poem), în presă și pe rețelele de socializare s-a declanșat un scandal de proporții. Acesta a inclus dezinformare și comentarii denigratoare la adresa autoarelor nominalizate și a autoarei premiate. Considerăm că autoarele nu au fost reprezentate corespunzător în presă, iar în mijlocul scandalului creat, nici vocile celor care le-au susținut nu au putut fi auzite.

Câteva dintre autoarele nominalizate și prezente la eveniment s-au simțit nu doar nereprezentate de discursul creat în jurul textelor lor, ci și hărțuite verbal, și umilite public în urma evenimentului de către diverse persoane și grupuri. Manifestările de ură, violență, abuz răspândite în social media și alimentate atât de intervenții ale unor persoane (și grupuri de persoane), cât și de articole de tip tabloid nu ar trebui să fie efectele unui eveniment cultural. Credem că acest scandal denotă caracterul profund patriarhal al societății și, în special, al mediului literar. Demontarea acestui caracter patriarhal va fi posibilă nu doar prin campanii de conștientizare, solidaritate și construirea unor comunități feministe, cât mai ales prin schimbări fundamentale de politică culturală și instituțională.

Pe scurt, la ceremonia de decernare a premiului „Mihai Eminescu”, o autoare a fost „sfătuită” să nu citească poeme erotice. În semn de solidaritate, o altă autoare a citit un poem cu un limbaj pe care organizatorii și ulterior diverse persoane l-au numit „limbaj vulgar/licențios”. În urma acestei solidarizări, la încheierea transmiterii online a decernării, înregistrarea ceremoniei a fost ștearsă integral de către organizatori, apoi afișată din nou online cu segmentul respectiv șters și omis. În plus, pe parcursul ceremoniei, au fost momente când autoarele nu au fost tratate cu respect, fiind ridiculizate elemente ale operei și ale vieții lor. În urma tuturor acestora, valuri de ură, în presă și pe rețelele de socializare, au fost direcționate în principal către două dintre autoarele nominalizate la premiu.

Toate aceste evenimente au avut ca efect solidarizarea unui grup de poete, scriitoare, activiste, jurnaliste, feministe. Prin acest manifest, ne dorim o poziționare față de instituția care decernează premiul, de situația creată de organizatori și de reacțiile declanșate. Totodată, credem că e importantă și adresarea mecanismelor care duc la reproducerea unei relații de inegalitate și abuz atât în literatură, cât și în societate.

Considerăm evenimentele și conflictul generat în urma acestora ca un momentum de la care pornește realizarea și necesitatea unui apel la conștientizare și mobilizare.

Printre cele mai importante aspecte care au contribuit la crearea unor situații denigratoare în cadrul evenimentului organizat pentru decernarea premiului „Mihai Eminescu”, cât și la dezinformarea publicului larg și la crearea unor contexte generatoare de ură, enumerăm următoarele:

- discursul organizatoric, în parte opresiv, sexist și ecleziast (acceptarea premiului presupune acceptarea sfințirii premiului în cadrul unei slujbe religioase care impune de altfel și prezența fizică a autoarei în biserică; astfel de practici reproducând obediența, mistificarea, intervenția și controlul Bisericii asupra gândirii/practicilor culturale);
- jignirea adusă de către un membru al juriului, care li s-a adresat autoarelor nominalizate cu termeni inadecvați;
- păreri și judecăți de valoare venite din partea juriului cu privire la aspecte personale din viața autoarelor;
- explicarea/validarea operelor prin analizarea vieților autoarelor dintr-o perspectivă patriarhală, umilitoare, de denigrare și stigmatizare, astfel activitatea literară a autoarelor fiind afectată și poluată, cu consecințe grave pe termen lung asupra imaginii și creației lor;
- cenzurarea autoarei câștigătoare transpusă prin „sfatul” de a nu citi anumite texte;

- cenzurarea evenimentului prin ștergerea înregistrării online a galei de decernare a premiului de pe pagina oficială de Facebook a Memorialului Ipotești Centrul Național de Studii „Mihai Eminescu”;
- discrepanța majoră între structura organizatorică conservatoare și conținutul feminist al unor volume selectate, care nu face altceva decât să scoată la iveală ipocrizia unei instituții ce rămâne ancorată în sisteme patriarhale, abuzive prin capitalizarea și canibalizarea scriitoarelor feministe, refuzând să evolueze;
- lipsa unei luări de poziție și a unei contextualizări nuanțate, informate și etice a evenimentului, din partea presei la nivel național;
- reacția presei, titlurile senzationaliste, folosirea neconsimțită a fotografiilor autoarelor, accentul pe „clickbait” și pe consumul rapid al informației, în loc de a manifesta respect față de autoare și atenție la consecințele pe care autoarele le-ar putea suporta în urma unor astfel de articole (spre exemplu mesaje hărțuitoare, obiectificatoare, violente)

În lumea literară actuală, precarizată și educată să devalorizeze remunerațiile în numele recompenselor simbolice, premiul „Mihai Eminescu” este unul dintre cele mai consistente financiar. Contextul conservator în care acest premiu funcționează îl face să fie cu atât mai problematic, cu cât este printre puținele care acordă minime beneficii financiare.

Lumea literară actuală funcționează într-un mod normativ: există criterii prin care literatura este definită ca Literatură (Națională) și creația ca atribut unic și absolut al Bărbatului. Iar aceste criterii sunt bazate pe valori opresive, patriarhale, homofobe și rasiste. Dorim conștientizarea și recunoașterea dinamicilor exclusiviste și ierarhice, care determină ce anume este considerat literatură: literatura definită ca „adevărată,” demnă, valoroasă, respectabilă; dinamici care determină a cui voce poate fi auzită, a cui voce este credibilă și cine anume poate să aibă o voce literară, dinamici care determină cum poate să fie scrisă și citită literatura. Cerem recunoașterea existenței *unor literaturi multiple* cu voci diverse scrise în mai multe limbi și limbaje.

Așadar, lumea literară este centralizată în jurul unor valori și persoane patriarhale, răsplătite simbolic și material iar și iar pentru menținerea status-quoului. Cerem o redistribuire a acestor resurse și susținerea vocilor critice.

*Avem nevoie de o altfel de lume
literară, una mai bună, nu ca
aceasta, o lume literară mai blândă,
neasupritoare.*

Avem nevoie de politici publice de finanțare prin care să se acorde fonduri de stat pentru a susține nediscriminatoriu producția de texte literare pe termen mediu și lung: burse de creație (nu de merit!); rezidențe; fonduri pentru editurile independente, mici; fonduri pentru crearea de spații de întâlnire non-ierarhizante unde persoanele care activează în mediul literar să capete vizibilitate.

Avem nevoie să fim (ră)plătite când participăm la lecturi publice, lansări, discuții, când publicăm; avem nevoie să vorbim despre bani și despre lipsa lor, fără vină sau rușine. Munca literară este muncă și trebuie recunoscută ca muncă.

Avem nevoie de critică literară feministă: nu toate femeile care scriu sunt automat feminine sau feministe; avem nevoie să gândim critic diferența dintre literatură feminină, literatură scrisă de femei și literatură feministă, care ar putea să fie scrisă de oricine, indiferent de gen.

Avem nevoie de o educație literară non-opresivă, responsabilă și inclusivă. Avem nevoie de educație politică substanțială în facultăți și în mediile culturale; avem nevoie de comisii de evaluare alfabetizate politic; și avem nevoie ca din aceste comisii să facă parte persoane cu situații și poziționări asumate.

Avem nevoie de spații literare mai sigure, grupuri de susținere, educație și autoeducație în spiritul susținerii reciproce și al solidarității. Avem nevoie să scriem și să trăim LIBERE, în acord cu propriile valori, fără teama și îndoiala de sine care intervin în urma unor practici patriarhale, precum *gaslighting*-ul.

Avem nevoie să fie recunoscute și auzite mai multe autoare femei cis și trans, queer, mad, precare, rome, și mai ales, feministe, care să ocupe spațiu și să articuleze mesajele proprii și ale comunităților din care fac parte.

Avem nevoie de feminisme revoluționare, intersecționale și de stânga care să chestioneze toate ierarhiile și nu doar pe cele de gen.

Avem nevoie de literaturi și feminisme care să conștientizeze forța scrisului asupra lumii în care trăim. Literaturi și feminisme care își visează transformarea și care, prin creație, o și pun în practică, o practică non-normativă, în constantă mișcare și schimbare. Suntem existențe nedefinite și influențate de condițiile noastre materiale, iar lumea, așa cum o înțelegem și explicăm azi, este încă produsă și de narațiuni. Avem nevoie de spații alternative pentru descoperirea și înțelegerea unor noi moduri de a fi, de a nara, de a scrie, de a ne conecta cu noi însene și înșine, cu persoanele și mediul din jur.

Avem nevoie de o lume literară mai bună, o lume literară în care dorințele și nevoile persoanelor care produc literatură sunt ascultate, auzite, o lume literară în care diferențele nu sunt excluse și anihilate, ci dimpotrivă, creează solidarități, noi forme de a fi împreună, transformând-o; o lume literară pe care o construim prin textele, cărțile, viziunile noastre multiple, diferite și unice; o lume literară pentru care speranța înseamnă acțiune, gândire critică și demistificarea realității; o lume literară pentru care speranța înseamnă asumare, revoluție și o urgentă și vitală schimbare.

Biblioteca Anarhistă

Către o lume literară mai blândă, neasupritoare. Manifestul scriitoarelor feministe de stânga
2022

Pre luat la 13.01.2023 de la <https://pagini-libere.ro/>

ro.theanarchistlibrary.org